

Jsoucna pravá

Proti jsoucnům „nepravým“, o nichž mluvíme jako o jsoucnech jen proto, že nám na jejich „bytí“ vůbec nezáleží, musíme vyzdvihnout jsoucna „pravá“, která mají svou „pravost“ garantovanu nikoli zvenčí, od vnějšího pozorovatele (to by přece žádná garance nebyla), nýbrž svým „nitrem“, tedy svou vnitřní sjednoceností. Nepravá jsoucna jsou jen více či méně pevnými nebo nahodilými agregáty, skrumážemi a hromadami pravých jsoucenců, která nebyla sjednocena ve větší „celek“, v nějaké super-jeoucno (rozumí se opět: pravé). V tomto smyslu pak o všech pravých jsoucnech mluvíme jako o „subjektech“, neboť se vyznačují svou vlastní „subjektností“, tj. jsou schopna se vztahovat sama k sobě (což může být uskutečněno mnoha různými způsoby a na nejrůznějších úrovních). Pravá jsoucna mají vždycky také svou vnější (předmětnou) stránku, na které nelze někdy jejich „pravost“ spolehlivě rozpoznat, dokud se nám nepodaří nějak se „kontaktovat“ s jejich nitrem. To však zase není možné tam, kde k nim přistupujeme (ať už prakticky nebo myšlenkově) pouze zvenčí; pro přístup zvenčí je možné jen pozorovat a sledovat vnější (předmětnou) stránku takových jsoucenců, a pouze na základě takového pozorování a na základě následující interpretace je možno odhadovat něco z toho, co má ve skutečnosti charakter vnitřní (nepředmětný). Základní chyba spočívá ovšem v takovém přístupu zvenčí, který na každou interpretaci niterných skutečností resp. stránek skutečností rezignuje (např. slovy, jichž často užíval Patočka: co my o tom víme?). Jistěže ani na interpersonální úrovni (tedy lidské) nikdy nepronikneme do mysli druhého člověka (ani toho nejbližšího), ale můžeme se mu naučit rozumět, aniž bychom jej nutně „zvěčňovali“, „zpředmětňovali“. Přímý přístup k nitru druhé však ani na lidské úrovni není možný. A přesto to neznamena a nemůže, nesmí znamenat, že ten druhý žádné nitro nemá (a to si nesmíme ovšem plést s jeho subjektivitou, která je jen jedním druhem jeho předmětné povahy).

(Písek, 050218-2.)